

ΔΙΔΑΧΗ Α΄

Η ενανθρώπιση του Θεού Λογού

Ο Κύριος ημών Ιησούς Χριστός και Θεός, αδελφοί μου, ο γλυκύτερος αυθέντης και Δεσπότης, ο ποιητής των Αγγέλων και πάσης νοητής και αισθητής κτίσεως, παρακινούμενος ο Κύριος από την πολλήν του αγαθότητα οπού έχει εις το γένος μας, σιμά εις άπειρα χαρίσματα οπού μας εχάρισε και μας χαρίζει καθ' εκάστην ημέραν και ώραν και στιγμήν, εκαταδέχθη και έγινε και τέλειος άνθρωπος εκ Πνεύματος Αγίου και από τα καθαρώτατα αίματα της Δεσποίνης ημών Θεοτόκου και Αειπαρθένου Μαρίας, δια να μας κάμη να έβγωμεν από τας χείρας του διαβόλου, και να μας κάμη υιούς και κληρονόμους της βασιλείας του, να χαίρωμεν πάντοτε εις τον παράδεισον μαζί με τούς Αγγέλους και να μη καιώμεθα εις την

κόλασιν με τούς ασεβείς και τούς διαβόλους.

Το έργον των Αποστόλων

Καθώς ένας άρχοντας έχει αμπέλια και χωράφια και βάνει εργάτας, ούτω και ο Κύριος ωςάν ένα αμπέλι έχει όλον τον κόσμον· και επήρε δώδεκα Αποστόλους, και τούς έδωκεν την χάριν του και την ευλογία του, και τους έστειλεν εις όλον τον κόσμον να διδάξουν τούς ανθρώπους πως να ζήσουν και εδώ καλά, ειρηνικά, ηγαπημένα, και μετά ταύτα να πηγαίνουν εις τον παρδεισον, να χαίρωνται πάντοτε· να μετανοούν, να πιστεύουν και να βαπτίζωνται εις το όνομα του Πατρός και του Υιού και του Αγίου Πνεύματος, και να έχουν την αγάπην εις τον Θεόν και εις τον αδελφόν των. Και εις όποιαν χώραν πηγαίνουν οι Απόστολοι και τούς δέχονται οι άνθρωποι, τούς παρήγγειλεν ο Κυριος να ευλογούν την χώραν εκείνην· εις όποιαν χώραν πάλιν πηγαίνουν οι Απόστολοι και δεν τούς δέχονται, τούς παρήγγειλεν ο Κύριος να τινάζουν και τα τσαρούχια των και να φεύγουν. Έτσι οι Άγιοι Απόστολοι λαμβάνοντας την χάριν του Αγίου Πνεύματος, ως φρόνιμοι και πιστοί δούλοι του Χριστού μας, έτρεξαν ωςάν αστραπή εις όλον τον κόσμον. Με εκείνην την χάριν ιάτρευον τυφλούς και κωφούς και λεπρούς και δαιμονισμένους, και το μεγαλύτερον με το όνομα του Χριστού μας επρόσταζον τούς νεκρούς και ανεσταίνοντο. Και εις όποιαν χώραν επήγαινον οι άγιοι Απόστολοι και τούς εδέχοντο οι άνθρωποι, τούς έκαμνον χριστιανούς, χειροτόνουν αρχιερείς και ιερείς, συνέστηναν Εκκλησίας, και ευλογούσαν την χώραν εκείνην, και εγένετο ένας επίγειος παράδεισος, χαρά και ευφροσύνη, κατοικία των Αγγέλων, κατοικία του Χριστού μας. Εις όποιαν χώραν πάλιν επήγαινον και δεν τούς εδέχοντο οι άνθρωποι, τούς παρήγγειλε να τινάζουν τα υποδήματά των, και έμενεν εις εκείνην την χώραν κατάρα και όχι ευλογία, κατοικία του διαβόλου και όχι του Χριστού μας.

Η ιδική του καταγωγή και αποστολή

Πρέπον και εύλογον είνε ένας διδάσκαλος, όταν θέλη να διδάξη, να εξετάζη πρώτον τι ακροατάς έχει, ομοίως και οι ακροαταί να εξετάζουν τι διδάσκαλος είνε. Και εγώ αδελφοί μου, που ηξιώθην και εστάθηκα εις αυτόν τον άγιον τόπον τον αποστολικόν δια την ευσπλαχνίαν του Χριστού μας, εξέτασα πρώτον δια λόγου σας και έμαθα πως με την χάριν του Κυρίου μας Ιησού Χριστού και Θεού δεν είσθε Έλληνες, δεν είσθε ασεβείς, αιρετικοί, άθεοι, αλλ' είσθε ευσεβείς ορθόδοξοι χριστιανοί, πιστεύετε και είσθε βαπτισμένοι εις το όνομα του Πατρός και του Υιού και του Αγίου Πνεύματος, και είσθε τέκνα και θυγατέρες του Χριστού μας. Και όχι μόνον δεν είμαι άξιος να σας διδάξω, αλλά μήτε τα ποδάρια σας να φιλήσω. Διότι ο καθένας από λόγου σας είνε τιμιώτερος απ' όλον τον κόσμον. Πρέπει δε να ηξεύρετε και η ευγενία σας δια λόγου μου, το ηξεύρω, πως άλλοι σας λέγουν άλλα, όμως ανίσως και θέλετε να μάθετε την πάσαν αλήθειαν εγώ σας την λέγω.

Η πατρίδα μου η ψεύτικη, η γήινος και ματαία, είναι από του αγίου Άρτης και από την επαρχίαν Απόκουρο. Ο πατήρ μου, η μήτηρ μου, το γένος μου, ευσεβείς ορθόδοξοι χριστιανοί. Είμαι λοιπόν και εγώ, αδελφοί μου άνθρωπος αμαρτωλός, χειρότερος από όλους· είμαι όμως δούλος του Κυρίου μας Ιησού Χριστού, του εσταυρωμένου και Θεού. Όχι πως είμαι άξιος να είμαι δούλος του Χριστού, αλλ' ο Χριστός μου με καταδέχεται δια την ευσπλαχνίαν του. Τον Χριστόν μας λοιπόν, αδελφοί μου, πιστεύω, δοξάζω και προσκυνώ. Τον Χριστόν μας παρακαλώ να με καθάριση από κάθε αμαρτίαν ψυχικήν και σωματικήν. Τον Χριστόν μας παρακαλώ να με δυναμώση να νικήσω τούς τρεις εχθρούς: **Τον κόσμον, την σάρκα και τον διάβολον.** Τον Χριστόν μας παρακαλώ να με αξιώση να χύσω και εγώ το αίμα μου δια την αγάπην του, καθώς το έχυσε και Εκείνος δια την αγάπην μου. Ανίσως, αδελφοί μου, και ήτο δυνατόν να ανεβώ εις τον ουρανόν, να φωνάξω μίαν φωνήν μεγάλην, να κηρύξω εις όλον τον κόσμον, πως μόνος ο Χριστός μας είνε Υιός και Λόγος του Θεού, και Θεός αληθινός, και ζωή των πάντων, ήθελα να το κάμω τούτο το μικρόν, και περιπατώ από τόπον εις τόπον, και διδάσκω τούς αδελφούς μου το κατά δύναμιν, όχι ως διδάσκαλος, αλλ' ως αδελφός· διδάσκαλος μόνον ο Χριστός μας είνε.

Κλήσις δια το κήρυγμα

Πόθεν παρεκινήθην, αδελφοί μου, θέλω να σας φανερώσω την αιτίαν. Αναχωρών από την πατρίδα μου προ πενήντα ετών, επεριπάτησα τόπους πολλούς, κάστρα, χώρας, και χωριά, και μάλιστα εις Κωνσταντινούπολιν, και περισσότερον εκάθησα εις το Άγιον Όρος, δεκαεπτά χρόνους, και έκλαιον δια τας αμαρτίας μου. Σιμά εις τα άπειρα χαρίσματα όπου μου εχάρισεν ο Κυριος μου, με ηξίωσε και έμαθα ολίγα γράμματα Ελληνικά, έγινα και καλόγηρος.

Μελετώντας το άγιον και ιερόν Ευαγγέλιον εύρον μέσα πολλά και διάφορα νοήματα, τα οποία είνε όλα μαργαριτάρια, διαμάντια, θησαυρός, πλούτος, χαρά, ευφροσύνη, ζωή αιώνιος. Σιμά εις τα άλλα εύρον και τούτον τον λόγον οπού λέγει ο Χριστός μας, πως δεν πρέπει κανένας χριστιανός, άνδρας η γυναίκα, να φροντίζη δια τον εαυτόν του μόνον πως να σωθή, αλλά να φροντίζη και δια τούς αδελφούς του να μη κολασθούν. Ακούωντας και εγώ, αδελφοί μου τούτον τον γλυκύτατον λόγον οπού λέγει ο Χριστός μας, να φροντίζωμεν και δια τούς αδελφούς μας, μ' έτρωγεν εκείνος ο λόγος μέσα εις την καρδίαν τόσοις χρόνους, ωσάν το σκουλήκι οπού τρώγει το ξύλον, τι να κάμω και εγώ στοχαζόμενος εις την αμάθειάν μου Εσυμβουλευθήκα τούς πνευματικούς μου πατέρας, αρχιερείς, πατριάρχας, τούς εφανέρωσα τον λογισμόν μου, ανίσως και είνε θεάρεστον τέτοιον έργον να το μεταχειρισθώ, και όλοι με παρεκίνησαν να το κάμω, και μου είπον πως τέτοιον έργον καλόν και άγιον είνε. Μαλιστα παρακινούμενος από τον Παναγιώτατον κύριον Σωφρόνιον, Πατριάρχην - να έχωμεν την ευχή του - και λαμβάνωντας τας αγίας του ευχάς, άφησα την ιδικήν μου προκοπήν, το ιδικόν μου καλόν, και εβγήκα να περιπατώ από τόπον εις τόπον και διδάσκω τούς αδελφούς μου.

Κήρυξ αφιλάργυρος

Κάμνοντας αρχήν να διδάσκω μου ήλθεν ένας λογισμός εδώ οπού περιπατώ· να ζητώ άσπρα διότι ήμην φιλάργυρος και αγαπούσα τα γρόσια, ναι, μα και τα φλωρία περισσότερον, όχι ωσάν την ευγενίαν σας που τα περιφρονείτε, ή δεν τα καταφρονείτε; Μελετώντας πάλιν το άγιον και ιερόν Ευαγγέλιον, εύρον και άλλον λόγον οπού λέγει ο Χριστός μας· πως χάρισμα σου έδωσα και εγώ την χάριν μου, χάρισμα να την δώσης και εσύ εις τούς αδελφούς σου, χάρισμα να διδάσκης, χάρισμα να συμβουλεύης, χάρισμα να εξομολογής, και ανίσως και ζητήσης να πάρης τίποτε πληρωμήν δια την διδαχήν, η πολλά η ολίγα, η ένα άσπρο, εγώ σε θανατώνω και σε βάνω εις την κόλασιν.

Ακούοντας και εγώ, αδελφοί μου, αυτόν τον γλυκύτατον λόγον οπού λέγει ο Χριστός μας, χάρισμα να δουλεύωμεν και τούς αδελφούς μας, εις την αρχήν μου εφάνη βαρύς ο λόγος,

ύστερον όμως μου εφάνη γλυκύτερος ώσπερ μέλι και κηρίον, και εδόξασα και δοξάζω χιλιάδες φορές τον Χριστόν μου οπου μ' εφύλαξε από τούτο το πάθος της φιλαργυρίας, και με την χάριν του Κυρίου μας Ιησού Χριστού του εσταυρωμένου και Θεού δεν έχω μήτε σακκούλα, μήτε σπίτι, μήτες κασέλλα, μήτε άλλο ράσο από αυτό οπου φορώ, αλλά ακόμη παρακαλώ τον Κυριον μου μέχρι τέλους της ζωής μου να με αξιώση να μην αποκτήσω σακκούλα, διότι ωσάν κάμω αρχήν να παίρνω άπρα, ευθύς έχασα τούς αδελφούς μου, και δεν ημπορώ και τα δύο, η τον Θεόν η τον διάβολον.

Η Αγία Τριάς

Το γλυκύ της Ορθοδοξίας κήρυγμα

Πρέπει και εύλογον είνε, χριστιανοί μου, καθώς μανθάνομεν απο το άγιον Ευαγγέλιον και από τας θείας Γραφάς, ν' αρχίζωμεν την διδασκαλίαν μας από τον Θεόν, και όταν τελειώσωμεν, να ευχαριστήσωμεν τον Θεόν· όχι πως είμαι άξιος ν' αναφέρω το όνομα του Θεού μου, αλλά ο Θεός καταδέχεται δια την ευσπλαγχνίαν του.

Αφήνομεν λοιπόν, αδελφοί μου, τας φλυαρίας των ασεβών, των αιρετικών, των αθέων, και λέγομεν μόνον όσα το Πνεύμα το Άγιον εφώτισε τούς αγίους Προφήτας, Αποστόλους και Πατέρας της Εκκλησίας μας και μας έγγραφαν, και πάλιν όχι όλα να τα ειπούμεν, διότι δεν είνε δυνατόν· θέλομεν χρόνους και καιρούς· αλλά μερικά οπου φαίνονται αναγκαιότερα· και όστις είνε φιλομαθής, ας ζητήσει να μάθη και τα επίλοιπα. Ο πανάγαθος λοιπόν, αδελφοί μου, και πολυέλεος Θεός είνε ένας, και όποιος λέγει ότι είνε πολλοί θεοί, είνε διάβολος. Είνε δε και Τριάς, Πατήρ, Υιός και Άγιον Πνεύμα· μία φύσις, μία δόξα, μία βασιλεία, ένας Θεός. Είνε δε ακατάληπτος, Κύριος ανερμήνευτος, παντοδύναμος, όλος φως, όλος χαρά, όλος ευσπλαγχνία, όλος αγάπη. Δεν έχομεν κανένα παράδειγμα να παρομοιάσωμεν την Αγία Τριάδα, επειδή και δεν ευρίσκεται άλλο εις τον κόσμον. Μα δια να λάβη παραμικρήν βοήθειαν ο νους μας, φέρνουν μερικά παραδείγματα οι θεολόγοι της Εκκλησίας. Σιμά εις τα άλλα μας φέρνουν και τον ήλιον. Ο ήλιος ηξεύρομεν όλοι πως είνε ένας, ένας είνε και ο Θεός· και καθώς ο ήλιος φωτίζει τούτον τον κόσμον τον αισθητόν, ούτω και η Αγία Τριάς, ο Θεός, φωτίζει τον νοητόν. Είπομεν, αδελφοί μου, πως ο ήλιος είνε ένας, μα είνε και τρία μαζί· έχει ακτίνας, οπου έρχονται εις τα όμματά μας ωσάν γραμμαί, ωσάν κλωσταί· έχει και φως, οπου εξαπλώνεται εις όλον τον κόσμον. Με τον ήλιον ομοιάζομεν τον άναρχον Πατέρα, με τας ακτίνας τον συνάναρχον Υιόν, και με το φως το ομοούσιον Πνεύμα. Είνε και άλλος τρόπος να καταλάβετε την Παναγίαν Τριάδα. Πως; Να εξομολογηθήτε καθαρά, να μεταλάβετε τα Άχραντα Μυστήρια με φόβον και με ευλάβειαν, και τότε θα σας φωτίση η χάρις του Παναγίου Πνεύματος να καταλάβετε καλύτερα.

Αυτήν την Παναγίαν Τριάδα ημείς οι ευσεβείς και ορθόδοξοι χριστιανοί δοξάζομεν και προσκυνούμεν· αυτός είνε ο αληθινός Θεός, και έξω από την Αγίαν Τριάδα όσοι λέγονται θεοί είνε δαίμονες. Και όχι μόνον ημείς πιστεύομεν, δοξάζομεν, προσκυνούμεν την Αγίαν Τριάδα, αλλά ωσάν τα άστρα του ουρανού, και ωσάν την άμμον της θαλάσσης, Προφήται, Απόστολοι, Μάρτυρες, Ασκηταί έχυσαν το αίμά των δια την αγάπην της Αγίας Τριάδος και ηγόρασαν τον παράδεισον και χαίρονται πάντοτε. Ομοίως άνδρες και γυναίκες ηρνήθησαν τον κόσμον, επήγαν εις τας ερήμους και ασκήτευον εις όλην των την ζωήν, και επήγαν εις τον παράδεισον. Επίσης άνδρες και γυναίκες έζησαν μέσα εις τον κόσμον με σωφροσύνην και παρθενίαν, με νηστείας, προσευχάς, ελεημοσύνας, με έργα καλά, και επέρασαν και έδώ καλά και επήγαν εις τον παράδεισον να χαίρωνται πάντοτε.

Η πανταχού παρουσία του Θεού

Δεν ευρίσκεται τόπος οπου να λείπη ο Θεός. Πρέπει και ημείς οι ευσεβείς χριστιανοί, όταν θέλωμεν να κάμωμεν καμμίαν αμαρτίαν, να στοχαζώμεθα ότι ο Θεός είνε μέσα εις την καρδίαν μας, είνε πανταχού παρών και μας βλέπει· να εντρεπώμεθα τούς Αγγέλους, τούς Αγίους, και

μάλιστα τον άγγελον, τον φύλακα της ψυχής μας, οπού μας βλέπει. Από ένα μικρόν παιδίον εντρεπόμεθα, όταν θα κάμωμεν την αμαρτίαν, και πως να μην εντρεπόμεθα από τόσους Αγίους και Αγγέλους;

Αγαπάτε τον Θεόν

Ο πανάγαθος και πολυέλεος Θεός, αδελφοί μου, έχει πολλά και διάφορα ονόματα· λέγεται και φως, και ζωη, και ανάστασις. Όμως το κύριον όνομα του Θεού μας είναι και λέγεται αγάπη. Πρέπει ημείς, ανίσως και θέλωμεν να περάσωμεν και εδώ καλά, να πηγαίνωμεν και εις τον παράδεισον, και να λέγωμεν τον Θεόν μας αγάπην και πατέρα, πρέπει να έχωμεν δύο αγάπας· αγάπην εις τον Θεόν μας, και εις τούς αδελφούς μας. Φυσικόν μας είναι να έχωμεν αυτάς τας δύο αγάπας· παρά φύσιν είναι να μη τας έχωμεν. Και καθώς ένα χελιδόνι χρειάζεται δύο πτερούγας δια να πετά εις τον αέρα, ούτω και ημείς χρειαζόμεθα αυτάς τας δύο αγάπας, διότι χωρίς αυτών είναι αδύνατον να σωθώμεν. Και πρώτον έχομεν χρέος να αγαπώμεν τον Θεόν μας, διότι μας εχάρισε τόσην γην μεγάλην εδώ να κατοικώμεν πρόσκαιρα, τόσες χιλιάδες φυτά, βρύσες, ποταμούς, θάλασσας, αέρα, ημέραν, νύκτα, ουρανόν, ήλιον κ.λ.π. Όλα αυτά δια ποίον τα έκαμεν, ειμή δι' ημάς; Τι μας εχρεώσται; Τιποτε. Όλα χάρισμα· μας έκαμεν ανθρώπους, δεν μας έκαμε ζώα· μας έκαμεν ευσεβείς ορθοδόξους χριστιανούς, και όχι ασεβείς αιρετικούς· αν και αμαρτάνωμεν χιλιάδες φορές την ώραν, μας ευσπλαγχνίζεται ωσάν πατέρας και δεν μας θανατώνει να μας βάλη εις την κόλασιν, αλλά περιμένει την μετάνοιάν μας με τας αγκάλας ανοικτάς, πότε να μετανοήσωμεν, να παύσωμεν από τα κακά, και να κάμωμεν τα καλά, να εξομολογηθώμεν, να διορθωθώμεν, να μας εναγκαλισθή, να μας βάλη εις τον παράδεισον να χαιρώμεθα πάντοτε.

Τωρα λοιπόν τοιούτον γλυκύτατον Θεόν και Δεσπότην δεν πρέπει και ημείς να τον αγαπώμεν, και αν τύχη ανάγκη, να χύσωμεν και το αίμά μας χιλιάδες φορές δια την αγάπην του, καθώς το έχυσε και Εκείνος δια την αγάπην μας; Ένας άνθρωπος σε κράζει εις τον οίκον του και θέλει να σε φιλεύση ένα ποτήρι κρασί, και πάντοτε εις όλην σου την ζωήν θε να τον εντρέπεσαι και τον τιμάς· και τον Θεόν δεν πρέπει να τιμάς και να εντρέπεσαι, οπού σου εχάρισε τόσα καλά και εσταυρώθηκε δια την αγάπην σου; Ποίος πατέρας εσταυρώθηκε δια τα παιδιά του καμμίαν φοράν; Και ο γλυκύτατος μας Ιησούς Χριστός έχυσε το αίμά του και μας εξηγόρασεν από τας χείρας του διαβόλου. Τωρα δεν πρέπει και ημείς να αγαπώμεν τον Χριστόν μας; Ημείς όχι μόνον δεν τον αγαπώμεν, αλλά τον υβρίζομεν καθ' ημέραν με τας αμαρτίας οπού κάμνομεν. Αμή ποίον θέλετε να αγαπώμεν, αδελφοί μου; Να αγαπώμεν τον διάβολον, οπού μας έβγαλεν από τον παράδεισον και μας έφερεν εις τον κατηραμένον τούτον κόσμον και παθαίνομεν τόσα κακά; Και έχει προαίρεσιν ο διάβολος, αν ηδύνατο αυτήν την ώραν να μας θανατώση όλους και να μας βάλη εις την κόλασιν, το έκαμεν. Τωρα σας ερωτώ, αδελφοί μου, να μου ειπήτε ποίον πρέπει, να μισούμεν τον διάβολον, τον εχθρόν μας, η ν' αγαπώμεν τον Θεόν μας, τον ποιητήν μας, τον πλάστην μας; - Ναι, άγιε του Θεού. - Πολύ καλά το λέγετε, να έχω την ευχήν σας, και εγώ το λέγω, μα και ο Θεός χρειάζεται στρώμα δια να καθίση· ποίον δε είναι; Η αγάπη. Ας έχωμεν λοιπόν και ημείς την αγάπην εις τον Θεόν και εις τούς αδελφούς μας, και τότε έρχεται ο Θεός μας και μας χαροποιεί, και μας φυτεύει εις την καρδίαν μας την ζωήν την αιώνιον, και περνούμεν και εδώ καλά και πηγαίνομεν και εις τον παράδεισον να ευφραινώμεθα πάντοτε.

Αγαπάτε τον πλησίον

Ημείς όχι μόνον δεν έχομεν την αγάπην, αλλά έχομεν το μίσος και την έχθραν εις την καρδίαν μας και μισούμεν τούς αδελφούς μας· έρχεται ο πονηρός διάβολος και μας πικραίνει και βάνει τον θάνατον εις την ψυχήν μας και περνούμεν και εδώ κακά, και πηγαίνομεν εις την κόλασιν και καιόμεθα πάντοτε.

Φυσικόν μας είνε ν' αγαπώμεν τούς αδελφούς μας· διότι είμεθα μιας φύσεως, έχομεν ένα βάπτισμα, μίαν πίστιν, τα Άχραντα Μυστήρια μεταλαμβάνομεν, ένα παράδεισον ελπίζομεν ν' απολαύσωμεν. Καλότυχος εκείνος ο άνθρωπος οπού αξιώθηκε και έλαβεν εις την καρδίαν του αυτάς τας δύο αγάπας, εις τον Θεόν, και εις τούς αδελφούς του. Διότι όποιος έχει τον Θεόν εις την καρδίαν του, έχει πάντα τα αγαθά, και αμαρτίαν δεν υποφέρει να κάμη· και όστις δεν έχει τον Θεόν εις την καρδίαν, έχει τον διάβολον, και κάμνει πάντα τα κακά και όλας τας αμαρτίας. Χιλίας χιλιάδας καλά να κάμνωμεν, αδελφοί μου, νηστείας, προσευχάς, ελεημοσύνας, και το αίμά μας να χύσωμεν δια τον Χριστόν μας, και δεν έχωμεν αυτάς τας δύο αγάπας, αλλά έχωμεν το μίσος και την έχθραν εις τούς αδελφούς μας, όλα εκείνα τα καλά οπού εκάμαμεν είνε του διαβόλου και εις την κόλασιν πηγαίνομεν. Μα καλά, λέγετε, εκεί με εκείνην την ολίγην έχθραν οπού έχψωμεν έχομεν εις τούς αδελφούς μας, έχοντας τόσα καλά καμωμένα, εις την κόλασιν πηγαίνομεν; Ναι, αδελφοί μου, διότι εκείνη η έχθρα είνε φαρμάκι του διαβόλου· και καθώς βάνομεν μέσα εις εκατόν οκάδας αλεύρι ολίγον προζύμοι, και έχει τόσην δύναμιν και ανακουφίζει όσον ζυμάρι και αν είνε, έτσι είνε και η έχθρα· όλα εκείνα τα καλά οπού εκάμαμεν, τα γυρίζει και τα κάμνει φαρμάκι του διαβόλου.

Εδώ, χριστιανοί μου, πως πηγαίνετε; Έχετε την αγάπην ανάμεσόν σας; Ανίσως και θέλετε να σωθήτε, κανένα άλλο πράγμα να μη ζητήσετε εδώ εις τον κόσμον από την αγάπην. Είνε εδώ κανένας από την ευγενίαν σας οπού να έχη αυτήν την αγάπην εις τούς αδελφούς του; Ας σηκωθή επάνω να μου το ειπή, να τον ευχηθώ και εγώ, να βάνω και τούς χριστιανούς να τον συγχωρήσωσι, να λάβη μίαν συγχώρησιν, οπού να έδινεν χιλιάδες φλωρία δεν την εύρισκεν. - Εγώ, άγιε του Θεού, αγαπώ τον Θεόν και τούς αδελφούς μου. -Καλά, παιδί μου, έχει την ευχήν. Πως σε λέγουν το όνομά σου; -Κωστα. -Τι τέχνη κάμνεις; -Πρόβατα φυλάγω. -Το τυρί όταν το πωλής το ζυγιάζεις; -Το ζυγιάζω.

-Εσύ, παιδί μου, έμαθες να ζυγιάζης το τυρί, και εγώ να ζυγιάζω την αγάπην. Το ζύγι εντρέπεται τον αυθέντην του; -Όχι. -Τωρα να ζυγιάσω και εγώ την αγάπην σου, και αν είνε σωστή και δεν είνε ξύγκικη, τότε να σε ευχηθώ και εγώ, να βάλω και όλους τούς χριστιανους να σε συγχωρήσωσι. Πως να σε καταλάβω, παιδί μου, πως αγαπάς τούς αδελφούς σου; Εγώ τώρα εδώ οπού περιπατώ και διδάσκω εις τον κόσμον, λέγω πως τον κυρ - Κωστα τον αγαπώ ωσά τα μάτια μου· μα εσύ δεν το πιστεύεις· θέλεις να με δοκιμάσης πρώτον, και τότε να με πιστεύσης. Εγώ έχω ψωμί να φάγω, εσύ δεν έχεις· ανίσως και σου δώσω κομμάτι και σε, οπού δεν έχεις, τότε φανερώνω πως σε αγαπώ. Αμή εγώ να φάγω όλο το ψωμί και εσύ να πεινάς, τι φανερώνω; Πως η αγάπη οπού έχω εις σε είνε ψεύτικη. Έχω δύο ποτήρια κρασί να πίνω, εσύ δεν έχεις· ανίσως και δώσω και σε απ' αυτό και πίνης, τότε φανερώνω πως σε αγαπώ. Αμή ανίσως και δεν σου δώσω, είνε κάλπικη η αγάπη. Είσαι λυπημένος· απέθανεν η μήτηρ σου, ο πατήρ σου· ανίσως και έλθω να σε παρηγορήσω, τότε είνε αληθινή η αγάπη μου. Αμή ανίσως συ κλαίης και θρηνής και εγώ τρώγω, πίνω και χορεύω, ψεύτικη είνε η αγάπη μου. Το αγαπάς εκείνο το φτωχό παιδί; -Το αγαπώ. -Αν το ηγάπας, του έπαιρνες ένα υποκάμισο οπού είνε γυμνό, να παρακαλή και εκείνο δια την ψυχήν σου. Δεν είνε έτσι, χριστιανοί μου; Με ψεύτικην αγάπην δεν πηγαίνομεν εις τον παράδεισον. Τωρα σαν θέλης να κάμης την αγάπην μάλαμα, πάρε και ένδυσε τα φτωχά παιδιά, και τότε να βάλω να σε συγχωρήσωσι. Το κάμνεις τούτο; Το κάμνω. Χριστιανοί μου, ο Κωστας εκατάλαβε, πως η αγάπη που είχαν έως τώρα ήτο ψεύτικη, και θέλει να την κάμη μάλαμα, να ενδύση τα πτωχά παιδιά. Επειδή και τον επαιδεύσαμεν, σας παρακαλώ να ειπήτε δια τον κυρ Κωστα τρεις φορές: Ο Θεός συγχωρήσοι και ελεήσοι αυτόν.

Η θεία Δημιουργία

Τα Δέκα Τάγματα των Αγγέλων

Ο πανάγαθος λοιπόν και πολυέλεος Θεός είναι και λέγετε αγάπη· είναι και λέγετε Τριάς. Παρακινούμενος ο Κυριος από την ευσπλαχνίαν του έκαμε πρώτον δέκα τάγματα Αγγέλους. Οι Άγγελοι είναι πνεύματα πύρινα, άυλα, καθώς είναι η ψυχή μας. Το κάθε τάγμα είναι ως τα άστρα του ουρανού. Ποίος επαράκίνησε τον Θεόν και τούς έκαμεν; Η ευσπλαχνία του. Πρέπει και ημείς, αδελφοί μου, ανίσως και θέλωμεν να λέγωμεν τον Θεόν μας πατέρα, να είμεθα εύσπλαχνοι, να κάμνωμεν τούς αδελφούς μας να ευφραίνωνται, και τότε να λέγωμεν τον Θεόν πατέρα: "Πατερ ημών ο εν τοις ουρανοίς...". Ει δε και είμεθα άσπλαχνοι, σκηροκάρδιοι και κάμνωμεν τούς αδελφούς μας και φαρμακεύονται και βάνομεν τον θάνατον εις την καρδίαν των, δεν πρέπει να λέγωμεν τον Θεόν μας πατέρα, αλλά τον διάβολον, διότι ο διάβολος θέλει να κάμνωμεν τούς αδελφούς μας να φαρμακεύωνται, και όχι ο Θεός.

Και έτσι, αδελφοί μου, το πρώτον τάγμα από τούς Αγγέλους οπού προείπομεν, έπεσεν εις υπερηφάνειαν και εζήτησε να δοξασθή ίσα με τον Θεόν. Από εκεί οπού ήτο άγγελος φωτεινός και λαμπρότατος, έγινε διάβολος σκοτεινός, και πολέμιος των ανθρώπων· και έχει να καίεται πάντοτε εις την κόλασιν. Και όταν ακούωμεν διάβολον, αυτός είναι οπού ήτο πρώτος άγγελος· αυτός είναι οπού παρακινεί τούς ανθρώπους να υπερηφανεύωνται, να φονεύουν, να κλέπτουν· αυτός είναι οπού εμβαίνει μέσα εις αποθαμένον άνθρωπον και φαίνεται ως ζωντανός και τον λέγομεν βρυκόλακα· αυτός είναι οπού εμβαίνει και μέσα εις ζωντανόν άνθρωπον και παίρνει την εικόνα του Χριστού, της Παναγίας η τινος Αγίου, τρέχων άνω και κάτω ωσάν δαιμονισμένος και λέγει ότι κάμνει θαύματα· αυτός είναι ο διάβολος οπού εμβαίνει εις τον άνθρωπον και σεληνιάζεται και δαιμονίζεται. Και ας είναι δεδοξασμένος ο Θεός οπού μας εχάρισε τρία άρματα με τα οποία να τον πολεμώμεν. Ανίσως και είναι εδώ τινας από σας και δαιμονίζεται, και θέλη να μάθη τα ιατρικά, εύκολον είναι· εξομολόγησις, νηστεία και προσευχή. Όσον εξομολογείται ο άνθρωπος, νηστεύει και προσεύχεται, τόσον κατακαίεται και φεύγει ο διάβολος.

Όσάν εξέπεσε το πρώτον τάγμα από την αγγελικήν δόξαν και έγιναν δαίμονες, τα άλλα εννέα τάγματα εταπεινώθησαν και έπεσον και προσεκύνησαν την Παναγίαν Τριάδα και εστάθησαν εις τον τόπον των να χαιρώνται πάντοτε. Πρέπει και ημείς, αδελφοί μου, να στοχαζώμεθα τι κακόν πράγμα είναι η υπερηφάνεια· εκρήμνισε τον διάβολον από την αγγελικήν δόξαν και έχει να καίεται εις την κόλασιν πάντοτε· και πως η ταπείνωσις εβάσταξεν τούς Αγγέλους εις τον ουρανόν να χαιρώνται πάντοτε εις εκείνην την δόξαν της Αγίας Τριάδος. Πρέπει ακόμη να στοχασθώμεν πως ο πανάγαθος Θεός μισεί τον υπερήφανον και αγαπά τον ταπεινόν. Και όχι μόνον ο Θεός, αλλά και ημείς, όταν ιδούμέν τινα ταπεινόν, τον βλέπομεν ως άγγελον, μας φαίνεται ν' ανοίξωμεν την καρδίαν μας να τον βάλωμεν μέσα· και όταν ιδούμέν τινα υπερήφανον, τον βλέπομεν ως τον διάβολον, γυρίζομεν το πρόσωπόν μας εις άλλο μέρος να μη τον βλέπωμεν. Ας φύγωμεν λοιπόν, αδελφοί μου, την υπερηφάνειαν, διότι είναι η πρώτη θυγατέρα του διαβόλου, είναι δρόμος που μας πηγαίνει εις την κόλασιν, και να έχωμεν την ταπείνωσιν, διότι είναι αγγελική, είναι δρόμος οπού μας πηγαίνει εις τον παράδεισον. Εδώ πως πηγαίνετε; Την ταπείνωσιν αγαπάτε η την υπερηφάνειαν; Όστις αγαπά την ταπείνωσιν, ας σηκωθή επάνω να μου το ειπή, να τον ευχηθώ. -Εγώ, άγιο του Θεού, αγαπώ την ταπείνωσιν. - Έκβαλε τα φορέμετά σου, ενδύσου πενιχρά φορέματα, και γύριζε εις την αγοράν. Δεν το κάμνεις; Εντρέπεσαι; Καμε άλλο. Κοψε το μισό σου μουστάκι και έβγα εις το παζάρι. Μητε και αυτό το κάμνεις; Δεν το λέγω δι' εσέ μόνον, αλλά δια να ακούσουν και οι άλλοι· να μη λέγητε ότι είσθε ταπεινοί. Με βλέπετε και εμέ με αυτά τα γένεια; Είναι γεμάτα υπερηφάνειαν, και ο Θεός να την ξερριζώση από την καρδίαν μας. Ο χριστιανός χρειάζεται δύο πτέρυγας δια να πετάξη να υπάγη εις τον παράδεισον, την ταπείνωσιν και την αγάπην.

Η Δημιουργία του Κόσμου

Ωσάν εξέπεσεν το πρώτον τάγμα και έγιναν δαίμονες, τότε επρόσταξεν ο πανάγαθος Θεός και έγινεν ο κόσμος ούτος. Και από τον καιρόν οπού έκαμε τον κόσμον είνε 7.288 χρόνοι. Είνε δε ο κόσμος ούτος ως αυγό, και καθώς είνε ο κρόκος εις την μέσην του αυγού, έτσι είνε η γη ποιημένη από τον Θεόν να στέκη χωρίς να εγγίξη εις κανέν άλλο μέρος. Και καθώς είνε το ασπράδι ολόγουρα εις τον κρόκον, έτσι είνε και ο αέρας εις την γην. Και καθώς είνε ο φλοιός ολόγουρα, έτσι είνε και ο ουρανός ολόγουρα από την γην. Ο ήλιος, η σελήνη και τα άστρα είνε κολλημένα εις τον ουρανόν. Η γη είνε στρογγυλή, και όπου πηγαίνει ο ήλιος, εκεί γίνεται ημέρα, η νύκτα δε είνε ο ίσκιος της γης. Τωρα εδώ έχομεν βράδυ, εις άλλο μέρος είνε αυγή· και καθώς είνε άνθρωποι εδώ εις την γην, έτσι είνε και υποκάτω της γης. Δια τούτο ενομοθέτησαν οι Άγιοι Πατέρες να βάφωμεν τα αυγά κόκκινα την Λαμπράν. Διότι το αυγό σημαίνει τον κόσμον, το δε κόκκινον το αίμα του Χριστού μας, οπού έχυσεν εις τον Σταυρόν και αγίασεν όλον τον κόσμον. Πρέπει και ημείς να χαιρώμεθα και να ευφραινώμεθα χιλιάδες φορές, πως έχυσεν ο Χριστός το αίμά του και μας εξηγόρασεν από τας χείρας του διαβόλου· μα πάλιν να κλαίωμεν και να θρηνώμεν, πως αι αμαρτίαι μας εσταύρωσαν τον Υιόν του Θεού, τον Χριστόν μας.

Επρόσταξεν ο Θεός και έγιναν επτά ημέραι· και **πρώτην έκαμε την Κυριακήν και την εκράτησε δια λόγου Του**· και τας άλλας εξ τας εχάρισεν εις ημάς να εργαζώμεθα δια τα φεύτικά ταύτα γήϊνα, και την Κυριακήν να σχολάζωμεν και να πηγαίνωμεν εις τας εκκλησίας μας να δοξάζωμεν τον Θεόν μας, να ιστάμεθα με ευλάβειαν, ν' ακούωμεν το άγιον Ευαγγέλιον και τα λοιπά βιβλία της Εκκλησίας μας. Τι μας παραγγέλει ο Χριστός μας να κάμνωμεν; Να στοχαζώμεθα τας αμαρτίας μας, τον θάνατον, την κόλασιν, τον παράδεισον, την ψυχήν μας οπού είνε τιμιωτέρα από όλον τον κόσμον, να τρώγωμεν και να πίνωμεν το αρκετόν μας, ομοίως και τα ρούχά μας τα αρκετά, τον δε επίλοιπον καιρόν να τον εξοδεύωμεν δια την ψυχήν μας, να την κάμνωμεν νύμφην του Χριστού μας, και τότε πρέπει να λεγώμεθα άνθρωποι και επίγειοι άγγελοι. Ει δε και ζητούμεν πως να τρώγωμεν, πως να πίνωμεν, πως να αμαρτάνωμεν, πως να στολιζώμεν τούτο το βρώμικο σώμα, οπού αύριον θα το φάνε τα σκουλήκια, και όχι δια την ψυχήν οπού είνε αθάνατος, τότε δεν πρέπει να λεγώμεθα άνθρωποι, αλλά ζώα. Λοιπόν κάμετε το σώμα δούλον της ψυχής, και τότε να λέγεσθε άνθρωποι.

Την πρώτην ημέραν επρόσταξεν ο Θεός και έγινε φως. Την δευτέραν ημέραν ο ουρανός, η γη, τα νερά, ο αέρας κ.λ.π. Την τρίτην έγιναν τα χόρτα και τα φυτά. Την τετάρτην ο ήλιος, η σελήνη και τα άστρα. Την πέμπτην η θάλασσα, τα οψάρια και τα πετεινά. Την παρασκευήν επρόσταξε την γην και έβγαλεν όλα τα ζώα.

Η Δημιουργία του Ανθρώπου

Ο άνδρας και η γυναίκα εις τον κόσμον δεν ήσαν. Επήρεν ο Θεός από την γην χώμα και έπλασεν ένα άνδρα ωςάν ημάς, και ενεφύσησε και του εχάρισε ψυχήν αθάνατον. Και καθώς ημείς οι άνθρωποι βάνομεν αλεύρι και νερό και τα ζυμώνομεν και κάμνομεν ένα ψωμί, ούτω και ο Θεός. Πρέπει και ημείς να στοχασθώμεν τι είνε το σώμα και τι είνε η ψυχή. Το σώμα είνε χώμα και αύριον θα το φάγουν τα σκουλήκια, και ανάγκη είνε η ψυχή να χαίρεται πάντοτε εις τον παράδεισον, ανίσως και κάμη καλά. Τούτο το σώμα οπού βλέπετε, αδελφοί μου, είνε το φόρεμα της ψυχής. Η ψυχή είνε άνθρωπος· η ψυχή είνε οπού βλέπει, ακούει, ομιλεί, περιπατεί, μανθάνει επιστήμας, δίδει ζωήν εις το σώμα και δεν το αφήνει να βρωμήση. Και άμα έβγη η ψυχή, τότε βρωμά, σκουληκιάζει το σώμα. Το κορμί έχει τα όμματα, μα δεν βλέπει· έχει τα ώτα, μα δεν ακούει· ομοίως και αι λοιπαί αισθήσεις του σώματος. Όλα ενεργούνται δια της ψυχής.

-Τον κλαίετε τον αποθαμένον; -Τον κλαίομεν. -Ως φαίνεται, σας πονεί δι' αυτόν. Και πόσας ημέρας τον φυλάγετε; -Δυο - τρεις ώρας. -Τοσην αγάπην έχετε εις τον ταλαίπωρον; Από την σήμερον να μη τον θάπτετε, αλλά να τον φυλάττετε εικοσιτέσσαρες ώρες· και να μαζεύεσθε

όλοι, μικροί και μεγάλοι, και να στοχάζεσθε καλά, διότι καλύτερος διδάσκαλος δεν είναι άλλος από τον θάνατον. Και μη τούς κλαίετε τούς αποθαμένους, διότι βλέπτετε και τον εαυτόν σας και εκείνους. Και αι γυναίκες όσες έχετε λερωμένες μπόλιες να τας ρίψετε.

Όταν έκαμεν ο Θεός τον άνδρα, έλαβεν ο πανάγαθος μίαν πλευράν απ' αυτόν και έκαμε την γυναίκα, και του την έδωκε δια σύντροφον. Ίσια την έκαμεν ο Θεός την γυναίκα με τον άνδρα, όχι κατωτέρα. Εδώ πως τας έχετε τας γυναίκας; -Δια κατωτέρας. -Ανίσως, αδελφοί μου, και θέλετε να είσθε καλύτεροι οι άνδρες από τας γυναίκας, πρέπει να κάμνετε και έργα καλύτερα από αυτάς· ει δε και αι γυναίκες κάμνουν καλύτερα και πηγαίνουν εις τον παράδεισον και ημείς εις την κόλασιν, τι μας ωφελεί; Είμεθα άνδρες και κάμνομεν χειρότερα. Εγώ βλέπω εδώ που περιπατώ και διδάσκω· είπα ένα λόγον δια τας γυναίκας και σκέπτονται να ρίψουν τα περιττά σκουλαρίκια, δακτυλίδια, και με ήκουσαν ευθύς. Βλέπω οπου τρέχουν να εξομολογηθούνε. Είπα και ένα λόγον δια τούς άνδρας· φυσικόν είναι του ανδρός όταν πηγαίνει πενήντα χρονών να βγάνη γένεια· και εγώ βλέπω εδώ και είναι εξήντα και ογδοήντα χρονών γέροντες, και ακόμη ξυρίζονται. Δεν το εντρέπεσθε να ξυρίζεσθε; Δεν ήξευρεν ο Θεός οπου έδωκε τα γένεια; Και καθώς είναι άπρεπον μία γυναίκα γερόντισσα να στολίζεται και να βάνη φτιασιδια, ομοίως και ένας γέρων, όταν ξυρίζεται. Το σιτάρι, όταν παίρνη και ασπρίζη, τι θέλει; Θερισμόν. Ομοίως και ο άνθρωπος, όταν παίρνη και ασπρίζη, τι φανερώνει; Τον θάνατον. Είναι κανένας εδώ και θέλει να αφήση τα γένεια του; Ας σηκωθή να μου το ειπή, να γίνωμεν αδελφοί, να τον ευχηθώ και εγώ, και να βάλω και όλους τούς χριστιανούς να τον συγχωρήσωσι. Εγώ είμαι, διδάσκαλε. Καλά, έχε την ευχήν μου. Παρακαλείτε τον Θεόν δι' εμένα τον αμαρτωλόν, να παρακαλώ και εγώ δια λόγου σας, όσον καιρόν και αν ζήσω. Το κάμνετε; -Το κάμνομεν, άγιε του Θεού. -Σας πααρακαλώ, χριστιανοί μου, να ειπήτε, δι' όσους αφήσουν τα γένεια, τρεις φορές: Ο Θεός συγχωρήσαι και ελεήσαι αυτούς. Ζητήσατε και η ευγενία σας συγχώρησιν, και άμποτε και σας φωτίση ο Θεός, καθώς αφήκατε τα γένεια, να αφήσετε και τας αμαρτίας. Και εσείς οι νέοι να τούς τιμάτε· και αν τύχη ένας άνθρωπος και είναι τριάντα χρόνων οπου άφησε τα γένεια του, έτυχε και ένας 50 η 60 η 100 και ξυρίζεται, να βάλης εκείνον οπου άφησε τα γένεια παραπάνω να καθήση από εκείνον οπου ξυρίζεται, τόσον εις την εκκλησίαν, όσον και εις το τραπέζι. Δεν σας λέγω πάλιν ότι τα γένεια σας πάνε εις τον παράδεισον, αλλά τα καλά έργα. Και τα φορέμετά σου να είναι ταπεινά, και το φαγί σου και το πιωτό σου, και όλη σας η συμπεριφορά να είναι χριστιανική, δια να δίδετε καλόν παράδειγμα και εις τούς άλλους.

Ο άνδρας, αδελφοί μου, εγέννησε την γυναίκα από την πλευράν του χωρίς γυναίκα, και πάλιν έγινε γέρός. Εδανείσθη εκείνη την πλευράν από τον άνδρα και την εχρεωστούσε. Εγεννήθησαν ωσάν τα άστρα του ουρανού γυναίκες εις τον κόσμον, αλλά δεν εφάνη καμία αξία να γεννήση άνδρα, να πληρώση την πλευράν οπου εχρεωστούσε, παρά η Δεσποίνα Θεοτόκος, οπου ηξιώθη δια την καθαρότητά της και εγέννησε τον γλυκύτατον Χριστόν εκ Πνεύματος Αγίου, χωρίς άνδρα, παρθένος, και πάλιν έμεινε παρθένος, και επλήρωσεν εκείνην την πλευράν. Ακούετε, αδελφοί μου, τι χαρμόсуна μυστήρια έχει η αγία μας Εκκλησία; Μα τα έχει κρυμμένα και θέλουν ξεσκεπάσμα. Δια τούτο να μάθετε όλοι σας γράμματα, δια να καταλαμβάνετε πως περιπατείτε. Πρέπει και συ, ω άνδρα, να μη μεταχειρίζεσαι την γυναικά σου ωσάν σκλάβα, διότι πλάσμα του Θεού είναι και εκείνη καθώς και συ. Τόσον εσταυρώθηκεν ο Θεός δι' εσε, όσον και δι' εκείνην. Πατέρα λέγεις εσύ τον Θεόν, πατέρα τον λέγει και εκείνη. Έχετε μίαν πίστιν, ένα βάπτισμα· Δεν την έχει ο Θεός κατωτέρα. Δια τούτο δεν την έκαμεν από το κεφάλι, δια να μη καταφρονή τον άνδρα. Ομοίως πάλιν δεν την έκαμεν από τα ποδάρια, δια να μη καταφρονή ο άνδρας τη γυναίκα. Ωνόμασεν ο Θεός τον άνδρα Αδάμ, την δε γυναίκα Εύαν. Έκαμε και έναν παράδεισον εις το μέρος της ανατολής όλον χαρά και ευφροσύνη· μήτε πείνα, μήτε δίψα, μήτε αρρώστια, μήτε κανέν λυπηρόν. Τούς εστόλισε με τα επτά χαρίσματα του Παναγίου Πνεύματος. Τούς έβαλε μέσα εις τον παράδεισον να χαίρωνται ως άγγελοι. Λέγει ο Θεός του Αδάμ και της Εύας: Εγώ να οπου σας έκαμα ανθρώπους λαμπροτέρους από τον ήλιον. Σας έβαλα μέσα εις τον παρέδεισον, να χαίρεσθε από όλα τα αγαθά του παραδείσου. Μα δια να γνωρίζετε πως

έχετε Θεόν ποιητήν και πλάστην σας, σας δίδω μίαν παραγγελίαν· μόνον από μίαν συκήν να μη φάγητε σύκα· μα να ηξεύρητε και αυτό, πως ανίσως και παραβήτε την προσταγήν μου και φάγετε, θα αποθάνετε. Και έτσι τούς άφησεν ο Θεός μέσα εις τον παράδεισον και εχαίροντο ως άγγελοι. Δια τούτο τούς εστόλισεν ο πανάγαθος Θεός με την εντροπήν, και η εντροπή να τούς φυλάγη από κάθε αμαρτίαν, μα περισσότερον την γυναίκα. Δια τούτο, χριστιανοί μου, όσον και θυγατέρες του Χριστού μου, όσον ημπορείτε, να είσθε σκεπασμένες με την εντροπήν, και φαίνεσθε ωσάν μάλαμα.

Η Απολύτρωση του Ανθρώπου

Απέθανον ο Αδάμ και η Εύα, επήγαν εις την κόλασιν και εκαίοντο πέντε και ήμισυ χιλιάδες χρόνους δια μίαν αμαρτίαν· αμή ημείς οπού κάμνομεν πολλάς, και μάλιστα εγώ, τι έχομεν να πάθωμεν; Ο Θεός είνε εύσπλαχνος, αλλά και δίκαιος. Έχει ράβδον σιδηράν· και καθώς επαιδεύει τον Αδάμ και την Εύαν, έτσι παιδεύει και ημάς, αν δεν κάμνωμεν καλά. Παρέβησαν ο Αδάμ και η Εύα την προσταγήν του Θεού, και εξωρίσθησαν από τον παράδεισον. Τωρα τι κάμνομεν, χριστιανοί μου, ημείς; Ζητήσατε να μάθετε, ότι εις τούς πέντε και ήμισυ χιλιάδες χρόνους όλοι όσοι απέθνησκον επήγαινον εις την κόλασιν. Ευσπλαχνίσθη ο Κυριος το γένος των ανθρώπων και ήλθε και έγινεν άνθρωπος τέλειος εκ Πνεύματος Αγίου, από τα καθαρώτατα αίματα της Δεσποίνης ημών Θεοτόκου και Αειπαρθένου Μαρίας, και μας έβγαλεν από τας χείρας του διαβόλου. Ζητήσατε να μάθετε, ότι Κυριακήν ημέραν έγινεν ο Ευαγγελισμός της Θεοτόκου· Κυριακήν ημέραν εγεννήθη ο Χριστός και μας έδειξε την Αγίαν Πιστιν, το άγιον Βαπτισμα, τα Άχραντα Μυστήρια· υβρίσθη, εδάρθη, εσταυρώθη κατά τα ανθρώπινον· ανέστη την τρίτην ημέραν, επήγε εις την κόλασιν, έβγαλε τον Αδάμ και την Εύαν και το γένος του· έγινε χαρά εις τον ουρανόν, εις τον άδην και εις όλον τον κόσμον· φαρμάκι και σπαθί δίστομον εις τούς Εβραίους και εις τον διάβολον· ανελήφθη εις τούς ουρανούς και εκάθησε εκ δεξιών του Πατρός, να συμβασιλεύη αιωνίως, να προσκυνήται και από τούς Αγγέλους. Ζητήσατε να μάθετε, πως σήμερα, αύριον περιμένομεν το τέλος του κόσμου. Είσθε φρόνιμοι και γνωστικοί· καταλάβετε και μόνοι σας το καλόν και κάμνετέ το.

Μέσα προς Σωτηρίαν του Γένους

Πνευματικοί Πυρήνες

Τωρα τι σας φαίνεται εύλογον να κάμνωμεν; Έχω δύο λογισμούς. Ο ένας λογισμός μου λέγει: Φθάνουν αυτά οπού είπες εις τούς χριστιανούς, και σήκω πρωϊ πήγαινε και εις άλλο μέρος να διδάξης. Ο άλλος μου λέγει: Μη πηγαίνεις· κάθισε να τούς ειπής και τα επίλοιπα και αύριον φεύγεις. Σεις τι λέγετε να φύγω η να καθήσω; -Να καθήσης, άγιο του Θεού. -Καλά, παιδιά μου, να καθήσω· αμή είνε καλά να δουλεύη ένας άνθρωπος ένα αμπέλι, η να βόσκη πρόβατα, και να μη φάγη εκ του καρπού των; Τώρα και εγώ εδώ οπού ήλθα και κοπιάζω είνε καλόν να μη μου δώσητε ολίγην παρηγορίαν, πληρωμήν; Και τι πληρωμήν θέλω εγώ; Χρήματα; Και τι να τα κάμω; Εγώ, με την χάριν του Θεού, μήτε σακκούλα έχω, μήτε σπίτι, μήτε άλλο ράσο· και το σκαμνί οπού έχω ιδικόν σας είνε, το οποίον εικονίζει τον τάφον μου. Ετούτος ο τάφος έχει εξουσίαν να διδάξη βασιλείς, πατριάρχας, αρχιερείς, ιερείς, άνδρας και γυναίκας, νέους και γέροντας και όλον τον κόσμον. Ανίσως και επεριπατούσα δια άσπρα, θα ήμουν τρελός και ανόητος· αμή τι είνε η πληρωμή μου; Να καθήσετε από πέντε, δέκα, να συνομιλήτε αυτά τα θεία νοήματα, να τα βάλετε μέσα εις την καρδίαν σας, δια να σας προξενήσουν την αιώνιον ζωήν. Δεν είνε, αδελφοί μου, λόγοι ιδικοί μου όσα σας είπον, αλλά του Αγίου Πνεύματος, από την Αγίαν Γραφήν. Αυτά οπού σας είπα το ίδιον είναι ωσάν να κατέβη ο ίδιος ο Θεός να σας τα ειπή. Τώρα ανίσως και τα κάμνετε και τα βάλλετε εις τον νουν σας, δεν με φαίνεται και εμέ τίποτε ο κόπος. Ει δε και δεν τα κάμνετε, φεύγω λυπημένος, με τα δάκρυα στα μάτια.

Χριστιανικά Σχολεία

Έχετε σχολείον εδώ εις την χώραν σας να διαβάζουν τα παιδιά; -Δεν έχομεν, άγιε του Θεού. -Να μαζευθήτε όλοι να κάμετε ένα σχολείον καλόν, να βάλετε και επιτρόπους να το κυβερνούν, να βάνουν διδάσκαλον να μανθάνουν όλα τα παιδιά γράμματα, πλούσια και πτωχά. Διότι από το σχολείον μανθάνομεν τι είνε Θεός, τι είνε Αγία Τριάς, τι είνε Άγγελοι, δαίμονες, παράδεισος, κόλασις, αρετή, κακία· τι είνε ψυχή, σώμα κ.λ.π. Διότι χωρίς το σχολείον περιπατούμεν εις το σκότος· από το σχολείον ανοίγει το μοναστήριον. Αν δεν ήτο το σχολείον, που ήθελα μάθει εγώ να σας διδάσκω;

Περίληψις όλης της διδαχής

Εγώ εδιάβασα και περί ιερών, και περί ασεβών, αιρετικών και αθέων· τα βάθη της σοφίας ηρεύνησα· όλα αι πίστεις είνε ψεύτικες· τούτο εκατάλαβα αληθινόν, ότι μόνη η πίστις των Ορθοδόξων χριστιανών είνε καλή και αγία, το να πιστεύωμεν και να βαπτιζώμεθα εις το όνομα του Πατρός, του Υιού και του Αγίου Πνεύματος. Τούτο σας λέγω τώρα εις το τέλος· να ευφραίνεσθε οπού είσθε Ορθόδοξοι χριστιανοί, και να κλαίετε δια τούς ασεβείς και αιρετικούς οπού περιπατούν εις το σκότος .

Ημείς, χριστιανοί μου, τι είμεθα, δίκαιοι η αμαρτωλοί; ανίσως και είμεθα δίκαιοι, καλότυχοι και τρισμακάριοι· ει δε και είμεθα αμαρτωλοί, τώρα είνε καιρός να μετανοήσωμεν, να παύσωμεν από τα κακά, και να κάμνωμεν τα καλά· διότι έως αύριον δεν ηξεύρομεν τι θα πάθωμεν. Προσέχετε λοιπόν, αδελφοί μου, να μη υπερηφανεύσθε, να μη φονεύετε, να μη μοιχεύετε, να μη κάμνετε όρκους, να μη λέγετε ψεύματα, να μη συκοφαντήτε, να μη προδίδετε, να μη στολίζετε το σώμα, διότι θα το φάγουν οι σκώληκες, αλλά να στολίζετε την ψυχήν, οπού είνε τιμιωτέρα από όλον τον κόσμον. Να προσεύχεσθε, να νηστεύετε, να δίδετε ελεημοσύνην, να έχετε τον θάνατον έμπροσθέν σας, πότε να φύγετε από τούτον τον ψεύτικον κόσμον, να υπάγετε εις εκείνον τον αιώνιον.

Ακούσατε, αδελφοί μου: Καθώς ένας άρχοντας έχει δέκα δούλους και σφάλλει ένας εξ αυτών τον διώκει και βάνει άλλον, ούτω και ο Κυριος, ωσάν εξέπεσε το πρώτον τάγμα των αγγέλων, επρόσταξεν ο Θεός και έγινεν ούτος ο κόσμος, και έκαμεν ημάς τούς ανθρώπους, να μας βάλη εις τον τόπον των αγγέλων. Ημείς, χριστιανοί μου, δεν έχομεν εδώ πατρίδα. Δια τούτο και ο Θεός μας έκαμε με το κεφάλι ορθούς, και μας έβαλε τον νουν εις το επάνω μέρος, δια να στοχαζώμεθα πάντοτε την ουράνιον βασιλείαν, την αληθινήν πατρίδα μας.

Όθεν, αδελφοί μου, να σας διδάσκω και συμβουλεύω, πλην τολμώ πάλιν και παρακαλώ τον γλυκύτατον Ιησούν Χριστόν να στείλη ουρανόθεν την χάριν Του και την ευλογίαν Του εις αυτήν την χώραν, και όλους τούς χριστιανούς, άνδρας και γυναίκας, νέους και γέροντας, και τα έργα των χειρών σας. Και πρώτον, αδελφοί μου, άμποτε να σας ευσπλαγχνισθή και να συγχωρήση τας αμαρτίας σας και να σας αξιώση να διέλθετε και εδώ καλήν και ειρηνικήν αυτήν την ματαίαν ζωήν, και μετά θάνατον εις τον παράδεισον, εις την πατρίδα μας την αληθινήν, να χαιρώμεθα πάντοτε, να δοξάζωμεν και προσκυνώμεν την Αγίαν Τριάδα εις τούς αιώνας των αιώνων. Αμήν.

Παρακαλώ σας, αδελφοί μου, να ειπήτε και δι' εμέ τον αμαρτωλόν τρεις φορές: Συγχωρήσατέ με και ο Θεός συγχωρήσει σας. Συγχωρηθήτε και μεταξύ σας.

<https://www.imdleio.gr/diaf/2019/agKosmas-did1.pdf>